

2022

SANSKRIT

(General)

Paper Code : III - A & B

(New Syllabus)

Full Marks : 100

Time : Four Hours

Paper Code : V - A

(Marks : 30)

Choose the correct answer.

Each question carries 1 Marks.

1. Which parvan of Mahābhārata is called प्रजागरपर्व ?

- (A) सभापर्व
- (B) वनपर्व
- (C) उद्योगपर्व
- (D) भीष्मपर्व

2. The Mahābhārata is called—

- (A) पञ्चशति
- (B) पञ्चवेद
- (C) सप्तशती
- (D) दशतयी

3. How many parvan are there in Mahābhārata ?

- (A) 16
- (B) 18
- (C) 17
- (D) 19

4. Name of the work of व्यासदेव—

- (A) रामायणम्
- (B) वालरामायणम्
- (C) महाभारतम्
- (D) वालभारतम्

5. Who was Vidura?
- (A) धृतराष्ट्रस्य पुत्रः
(B) ब्यासदेवस्य पुत्रः
(C) पराशरस्य पुत्रः
(D) बलरामस्य पुत्रः
6. According to Vidura how many vices or दोषाः ?
- (A) 4
(B) 5
(C) 6
(D) 7
7. “वाक्यं रसात्मकं काव्यम्”—Who said this famous quote?
- (A) आनन्दवर्धन
(B) वामन
(C) विश्वनाथ कविराज
(D) विदुर
8. “आत्मज्ञानं समारम्भस्थितिक्षा धर्मनित्यता”—Who said this?
- (A) भीमः
(B) भीष्मः
(C) भरतः
(D) विदुरः
9. Name of the work of भरतः ।
- (A) काव्यशास्त्रम्
(B) व्याकरणशास्त्रम्
(C) स्मृतिशास्त्रम्
(D) नाट्यशास्त्रम्
10. What is the main subject matter of Sahityadarpanah Chapter—X.
- (A) छन्द
(B) अलङ्कार
(C) रस
(D) व्याकरण

11. “साम्यं वाच्यमवैधमं वाकैके _____ द्वयोः”—fill in the blank with appropriate word?
- (A) रूपकम्
(B) यमकम्
(C) सन्देहः
(D) उपमा
12. “_____ रुपितारोपे विषये निरुपह्वे”—fill in the blank with appropriate word?
- (A) रूपकम्
(B) यमकम्
(C) सन्देहः
(D) उपमा
13. Which is not included in रूपकम्?
- (A) निरङ्ग
(B) साङ्ग
(C) परम्परित
(D) सम्भवद्वस्तुसम्बन्धा
14. श्रोती and आर्ती which damkara is devided into—
- (A) रूपकम्
(B) यमकम्
(C) सन्देहः
(D) उपमा
15. How many types of रूपकम्?
- (A) 3
(B) 2
(C) 4
(D) 5
16. How many chapter are there in ‘याज्ञवल्क्यसंहिता’?
- (A) 2
(B) 3
(C) 4
(D) 5

17. Who is the author of 'याज्ञवल्क्यस्मृतिः'?
- (A) भृगुः
(B) याज्ञवल्क्यः
(C) मनुः
(D) भरतः
18. To which category does the 'ब्रह्मस्फुटसिद्धान्त' belong—
- (A) ज्यौतिषशास्त्रम्
(B) गणितशास्त्रम्
(C) आयुर्वेदशास्त्रम्
(D) स्मृतिशास्त्रम्
19. A famous commentator of 'सुश्रुतसंहिता'—
- (A) हरिसेन
(B) अमरसिंह
(C) चक्रपाणि
(D) पतञ्जलि
20. Which one of the famous Mathematical Work—
- (A) लीलावती
(B) याज्ञवल्क्यः
(C) भरतः
(D) चरकः
21. Which book is written by 'सूर्यसिद्धान्त'?
- (A) भास्कराचार्यः
(B) वराहमिहिरः
(C) आर्यभट्टः
(D) चरकः
22. "The earth revolves around the sun"—Who is the speaker?
- (A) लीलावती
(B) याज्ञवल्क्यः
(C) भरतः
(D) आर्यभट्टः

23. “धमार्थकाभमोक्षणामरोग्यं मुलमुत्तमम्”—this verse is mentioned in any of the following text :
- (A) चरकसंहिता
(B) सुश्रुतसंहिता
(C) भेलसंहिता
(D) हारीतसंहिता
24. How many branches of आयुर्वेद in आयुर्वेदशास्त्रम् ?
- (A) 5
(B) 6
(C) 7
(D) 8
25. Who is the author of रसरत्नाकर ?
- (A) कौटिल्य
(B) लीलावती
(C) नागार्जुन
(D) विज्ञानेश्वर
26. To which category does the ‘सुश्रुतसंहिता’ belong—
- (A) ज्योतिषशास्त्रम्
(B) गणितशास्त्रम्
(C) आयुर्वेदशास्त्रम्
(D) स्मृतिशास्त्रम्
27. Who is the author of ‘अमरकोषः’ ?
- (A) पाणिनि
(B) पतञ्जलि
(C) अमरसिंह
(D) विदुरः
28. How many types of ‘उपवेद’ ?
- (A) 3
(B) 5
(C) 2
(D) 4

29. How many chapter are there in 'मनुसंहिता'?

(A) 10

(B) 11

(C) 12

(D) 13

30. Who is the author of 'महाभाष्य'?

(A) कात्यायन

(B) पाणिनि

(C) पतञ्जलि

(D) महेश्वर

Paper Code : III - B

(Marks : 70)

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **two** of the following questions : 15×2=30
 - (a) Write a detailed note on the duties of a king as advised by विदुर to धृतराष्ट्र।
 - (b) Write a detailed note on the contribution of मनुसंहिता।
 - (c) Write a detailed note on the Arthaśāstra of कौटिल्य।
 - (d) What are the main branches of Scientific literature of Sanskrit? Write a note on Medical Science.

2. Translate into vernacular any **two** of the following : 5×2=10
 - (a) निश्चित्य यः प्रक्रमते तान्तर्वसति कर्मणः।
अबन्ध्यकालो वश्यात्मा स वै पण्डित उच्यते॥
 - (b) यथाशक्ति चिकीर्षन्ति यथाशक्ति च कुर्वते।
न किञ्चिदवमन्यन्ते नराः पण्डितबुद्धयः॥
 - (c) एकः पापानि कुरुतं फलं भुङ्क्ते महाजनः।
भोक्तारी विप्रमुच्यन्ते कर्ता दोषेण लिप्यते॥
 - (d) विपरीततरश्च त्वं भागधेयं न सम्मतः।
अर्चिषां प्रक्षयाच्चैव धर्मात्मा धर्मकोविदः॥

3. Explain any one of the following : 10
 - (a) यस्य संसारिणी प्रज्ञा धर्मार्थावनुवर्तते।
कामादर्थं वृणीते यः स वै पण्डित उच्यते॥
 - (b) एकया द्वे विनिश्चित्य त्रीचतुर्भिर्वशं कुरु।
पञ्च जित्वा षड्विदित्वा सप्त हित्वा सुखी भव॥

4. Write a note on any one of the following : 10
निदर्शना Or उपमा।

5. Define and illustrate any two of the following अलंकार : 5×2=10
 - (a) दृष्टान्त
 - (b) विभावना
 - (c) रूपक
 - (d) यमक